

INFO UNITER

CÂȘTIGĂTORII GALEI TÂNĂRULUI ACTOR HOP 2009

Ediția din 2009 a Galei Tânărului Actor HOP s-a încheiat în seara zilei de 5 septembrie. Juriul final a fost format din Florin Fieroiu (coregraf), Ana Ioana Macaria (actriță), Marius Manole (actor), Vlad Massaci (regizor), Virginia Mirea (actriță).

Premiu special acordat în cadrul Galei Tânărului Actor

PREMIUL „MARIA FILOTTI”, oferit de către Prințul Șerban Cantacuzino, a fost câștigat de: VALENTINA ANDREEA ZAHARIA, care a prezentat în Secțiunea individual „Buna Vestire” din *Elogiul mamei vitrege* de Mario Varga Llosa

Premiile Galei Tânărului Actor HOP

Premiul „SICĂ ALEXANDRESCU” (începând cu a V-a ediție), Premiul special al juriului se acordă doamnei ELIZA ȚUTURMAN, care a interpretat în Secțiunea individual *Ispitele Sfântului Anton* după Gustave Flaubert

Secțiunea individual:

Premiul „Ștefan Iordache” pentru cel mai bun actor: se acordă domnului MARIAN ADOCHÎTEI, care a prezentat în concurs *Și uite-așa ne trezim într-o bună zi cu mii de câini ieșind din mare* de Matei Vișniec

Premiul pentru cea mai bună actriță se acordă doamnei AGNES BENEDEK, care a prezentat *Halta Ibusar*

Secțiunea grup:

Premiul pentru cel mai bun spectacol: spectacolul „MERGE” după *Autobahn* de Neil LaBute cu: CIPRIAN MISTREANU și OANA PORAV-HODADE

Premiul publicului

– Secțiunea individual: IRINA IVAN, cu spectacolul *Bărbați și vibratoare* de Clara Flores și Antoaneta Zaharia.

– Secțiunea grup: „CLIȘEE”?!?, spectacol de pantomimă, dans și film mut de Barbara Crișan, cu: Dana Anghel, Simina Contraș, Ali Deac, Lorelei Ghazawi, Iulia Merca, Gabriel Sterian și Ada Șoaică.

SHOWMUZ / Final de proiect și premieră editorială în România

UNITER a fost partener al proiectului Showmuz, inițiat de către Rețeaua Națională a Muzeelor din România, finanțat de către Administrația Fondului Cultural Național și derulat în perioada mai–octombrie 2009.

Prin acțiunile realizate, proiectul a promovat conceptul de teatru muzeal atât în rândul reprezentanților muzeelor cât și al teatrelor, iar activitățile din cadrul proiectului au dovedit că s-a realizat stimularea dialogului dintre cele două importante organizații culturale.

Etapa finală a proiectului și ultimul rezultat al acestuia a avut loc în data de 15 octombrie, la Librăria Cărturești – MTR, când a avut loc lansarea primei cărți din România dedicată **teatrului muzeal**. Conceptul de teatru muzeal nu este foarte nou, iar muzeele din întreaga lume, inclusiv din România, dezvoltă din ce în ce mai multe programe de acest tip. Totuși, paradoxal, literatura de specialitate este mult rămasă în urmă, până în prezent apărând numai 3 titluri semnificative pe această temă, în S.U.A. și Marea Britanie.

În cadrul proiectului **ShowMuz**, se propune specialiștilor din muzeele românești și artiștilor un instrument util pentru dezvoltarea de programe publice atractive și educative – **Teatrul muzeal: perspective și experiențe**. Acest volum analizează fenomenul complex al teatrului muzeal, prezintă liniile directoare pentru dezvoltarea de astfel de programe, cercetează amploarea fenomenului în România

și prezintă câteva studii de caz din țară și străinătate. Aceste studii de caz, care pot fi considerate exemple de bună practică, includ analize și sfaturi date atât din perspectiva specialistului din muzeu, cât și a artistului, și pot fi un ghid pentru dezvoltarea și implementarea de programe de teatru muzeal în orice tip de muzeu.

Sperăm ca acest dialog să se dezvolte în continuare, în beneficiul publicului muzeelor noastre. Activitățile din cadrul proiectului, știri și informații cu privire la rezultatele obținute și anunțuri privind teatrul muzeal sunt accesibile publicului larg la adresa <http://showmuz.wordpress.com>. De asemenea, în cadrul proiectului s-a inițiat și o platformă online, intitulată **Bursa ShowMuz**, unde cei interesați pot prezenta programele de teatru muzeal pe care le-au organizat, pot propune proiecte noi de acest tip sau pot să își găsească parteneri pentru acestea. Adresa platformei este: www.muze.org/showmuz.

Volumul „**Teatru muzeal: perspective și experiențe**“ este disponibil la UNITER pentru cei interesați.

FESTIVALUL NAȚIONAL DE TEATRU, ediția 2009

Toată lumea știe că anul 2009 a fost și este încă un an dificil pe toate planurile. Cu toate că este mai sărac din punct de vedere financiar în acest an, Festivalul Național de Teatru, produs de Uniunea Teatrală din România, își păstrează statutul de cel mai important eveniment de gen din România, prin calitatea producțiilor invitate, prin diversitatea secțiunilor sale și prin numărul partenerilor care i s-au aliat pentru a-l susține.

Desfășurat în perioada 31 octombrie–8 noiembrie 2009, Festivalul Național de Teatru propune un program dens, obligând iubitorul de teatru să facă un maraton de nouă zile! Pe lângă prezentarea celor mai bune spectacole din stagiunea 2008/2009, FNT 2009 include și un invitat special din străinătate – Compania franceză „Les Intempestifs” cu spectacolul *Cântăreața cheală* de Eugène Ionesco în regia lui Jean-Luc Lagarce, spectacol prezentat în deschiderea festivalului, marcând împlinirea a 100 de ani de la nașterea celebrului dramaturg.

„*Ceea ce vă propune evenimentul numit Festivalul Național de Teatru, cel mai longeviv eveniment de teatru de după 1990, ajuns azi la cea de-a XIX-a ediție, este o colecție de creații provocatoare, unele neobișnuite, altele la limita riscului estetic. FNT 2009 are și «clasici» ai teatrului de la noi, nume pe care le cunoașteți și treziți din somn – Alexandru Tocilescu, Mihai Mănișiu, Cătălina Buzoianu, Tompa Gábor, Alexandru Dabija, Alexandru Darie, Dragoș Galgoțiu, Alexander Hausvater, Ion Caramitru – dar și nume care construiesc teatrul viitorului – Radu Afrim, Gianina Cărbunariu, Vlad Massaci, Cristi Juncu, Ada Lupu, Felix Alexa, Theodor Cristian Popescu, Claudiu Goga, Alexandra Badea, Răzvan Mureșan – precum și o selecție de „new entries”, nume pe care poate nu le-ați auzit niciodată, pentru că sunt ale unor debutanți – Alexandru Mihăescu, David Schwartz, Bogdan Georgescu, Felix Crainicu – dar care s-ar putea să vă placă cel mai mult, fiindcă spectacolele lor, din teatre de stat sau independente (Green Hours, Arca) sunt cel mai flagrant «în ton cu vremurile», declară selecționerul și directorul artistic al FNT, criticul de teatru Cristina Modreanu.*

În afară de spectacole, FNT 2009 înseamnă și o serie de evenimente conexe care întregesc această ediție și invită publicul tânăr să fie un participant activ: **proiecții de filme** despre personalități din teatru și spectacolele lor, adunate sub titulatura Filme/Noapte/Teatru = FNT, de la ora 22.00 la Cinematograful „Elvira Popescu”, **lansări de carte și reviste** în fiecare zi de festival, de la ora 16.30, la Librăria Cărturești de pe strada Pictor Verona, **dezbatere și conferințe** care vor

avea loc la UNATC și la Teatrul ACT, transmisiuni zilnice cu recente producții radiofonice ale pieselor lui Eugène Ionesco.

Programul FNT 2009 n-ar fi putut fi atât de bogat și divers fără sprijinul direct și implicarea partenerilor noștri: Institutul Cultural Român, Institutul Francez din București, Ambasada Franței la București, Institutul Polonez, British Council, Ambasada Republicii Federale Germania la București, Radio România Cultural.

Ca în fiecare an, Festivalul Național de Teatru adună în jurul său mulți sponsori și Parteneri Media, cărora le mulțumim pe această cale.

Programul complet și detalii despre fiecare eveniment din FNT 2009 pot fi deja accesate pe www.fnt.ro.

STUDIU PRIVIND TEATRUL MUZEAL ÎN ROMÂNIA – RAPORT PRELIMINAR

În iunie–iulie 2009, în cadrul proiectului **ShowMuz**, s-a deruat un studiu privind teatrul muzeal în România. Această cercetare a investigat atât opinia reprezentanților muzeelor, cât și a artiștilor. Proiectul **ShowMuz – muzeul și artele spectacolului** este inițiat de *Rețeaua Națională a Muzeelor din România*, împreună cu *UNITER* și *Teatrul Metropolis*, și finanțat prin AFCN. Acest proiect dorește să prezinte atât muzeografilor cât și artiștilor posibilitățile de colaborare în cadrul unor programe comune și să stimuleze derularea de astfel de proiecte. Conceptul de *teatru muzeal* se referă la orice formă de spectacol care se derulează în cadrul unui muzeu sau orice activitate a muzeului care presupune utilizarea unor tehnici teatrale și mijloace dramatice pentru interacționarea cu vizitatorii săi.

Principalele obiective ale acestui studiu sunt: identificarea opiniei reprezentanților muzeelor și a artiștilor cu privire la posibilitatea implementării de programe de teatru muzeal, disponibilitatea de colaborare pe care o au muzeografilor și artiștii, practica privind programele de teatru muzeal în România și dorința de implicare în astfel de proiecte. Studiul a dovedit un mare interes atât din partea reprezentanților muzeelor, cât mai ales a artiștilor.

La chestionarul online au răspuns aproape 190 de artiști (actori, regizori, studenți la teatru, scenografi etc.) Cca. două treimi dintre ei sunt rezidenți în București. Majoritatea lor fie lucrează pentru un teatru public (43%), fie pe cont propriu (35,5%). Numărul reprezentanților muzeelor care au răspuns la chestionarul dedicat lor este mai mic: 110 persoane. Majoritatea acestora sunt femei. În ceea ce privește funcția deținută în muzeu, cca. 35% lucrează într-un departament de comunicare / relații publice / marketing / educație, 25% – în departament curatorial, 22% – în departament de cercetare / documentare. În majoritatea cazurilor, respondenții lucrează în muzee mari. Cel mai bine reprezentate sunt muzeele mixte (cca. 30%), muzeele de etnografie (17%), muzeele de istorie (16%), muzeele de științe ale naturii (14%) și muzeele de artă (aproape 10%). Numai 15% dintre aceste muzee sunt amplasate în București.

Rezultatele studiului:

Considerații ale respondenților privind teatrul muzeal

Mai puțin de jumătate dintre respondenți, în special artiști, și-au înregistrat opiniile personale privind teatrul muzeal. În marea majoritate a cazurilor au arătat un interes crescut față de astfel de programe, cărora li s-a recunoscut pe scară largă valoarea educativă, dar și capacitatea de a atrage publicul către muzeu. Practic, singurele rezerve exprimate au fost legate de faptul că muzeul nu oferă un spațiu suficient de adecvat pentru aceste evenimente. Au fost și două persoane, un cercetător din muzeu și un artist (dramaturg reconvertit în om de afaceri), care consideră că nu ar trebui să se deruleze astfel de proiecte în muzee.

Muzeul ca ofertant de programe de „spectacole“

Atât artiștii cât și reprezentanții muzeelor consideră că muzeul este adecvat în mare măsură pentru dezvoltarea de proiecte de teatru. Se constată că artiștii au dat un scor puțin mai mare acestui indicator. Totuși, numai aproximativ 4% dintre muzeografi consideră că spațiul oferit de muzeu este în mică și foarte mică măsură adecvat acestor activități, în timp ce procentul artiștilor cu aceste opinii este mai mult decât dublu. Se constată deci o polarizare mai mare a opiniilor în rândul artiștilor decât în cazul muzeografilor. Acest fapt este susținut și de concordanța în opiniile muzeografilor cu privire la marea importanță a programelor de teatru muzeal.

Opiniile artiștilor și ale muzeografilor diferă în mai mare măsură în ceea ce privește spațiul din interiorul muzeului care este mai adecvat pentru derularea de programe de teatru muzeal. Clasamentul obținut este similar (curtea muzeului, platforma din față muzeului, sala de conferințe, holul muzeului, sălile cu exponate), dar notele acordate diferă destul de mult. În general, muzeografilor sunt mai critici cu privire la spațiile interioare de expunere și preferă într-o mai mare măsură decât artiștii ca spectacolele să se deruleze în afara muzeului. De exemplu, nota acordată de muzeografi pentru curtea muzeului este de 9 (din 10), în timp ce artiștii au acordat nota 8.5. Muzeografilor au acordat nota 4.7 pentru sălile în care este expus patrimoniul, în timp ce artiștii au acordat nota 6.5 pentru aceste spații. De altfel, destul de mulți reprezentanți ai muzeelor – respectiv aproape o treime – consideră că sălile cu exponate sunt total necorespunzătoare programelor de teatru muzeal, comparativ cu numai cca. 7% dintre artiști care împărtășesc această opinie.

Colaborarea în cadrul unor programe de teatru muzeal

Chestionarul a investigat care sunt motivele care pot determina un artist să colaboreze cu un muzeu. Principalele trei elemente identificate sunt calitatea piesei, mediatizarea proiectului și abilitățile managerului de proiect. Cele mai puțin importante elemente menționate de actori sunt posibilitatea de a cunoaște persoanele care lucrează în muzeu sau alte persoane din proiect, prestigiul altor artiști implicați și prestigiul muzeului. Reprezentanții muzeelor au arătat că îi înțeleg destul de bine pe artiști, identificând o ierarhie similară a factorilor importanți pentru artiști, dar scorurile date de ei sunt sistematic mai mici decât cele acordate de artiști.

Răspunsurile primite arată un interes general mai mare din partea artiștilor în implicarea în programe de teatru muzeal, comparativ cu reprezentanții muzeelor. Aceștia din urmă preferă în mod special proiectele dezvoltate pentru muzeu și care se adresează copiilor (acestea din urmă au primit 6.18 puncte din 7). Artiștii preferă tot proiectele dezvoltate special pentru muzeu, dar nu cele pentru copii (6.11). Cel mai mic interes al artiștilor a fost către spectacolele de tip improvizație care se derulează în sălile unde sunt expuse colecțiile (5.31). În cazul muzeografilor, cel mai mic interes merge către spectacolele de teatru clasic care să se joace în muzeu (4.78).

Artiștii au arătat un interes general ridicat de colaborare cu toate tipurile de muzee. Deschiderea cea mai mică s-a dovedit a fi față de colaborarea cu muzeele tehnicii (3.72 din 5 – interes foarte mare) și muzeele de științe naturale (3.84).

Considerații privind participanții la programele de teatru muzeal

Artiștii consideră că principalele trei motivații ale muzeelor legate de derularea de programe de teatru muzeal sunt: educarea publicului prin mijloace inedite, obținerea de mai multe fonduri, nevoia de promovare prin asocierea cu activități care atrag mai mult atenția, precum și atragerea vizitatorilor. Clasamentul realizat

de reprezentanții muzeelor este similar, dar notele acordate sunt puțin mai mari. Aceste rezultate ar putea sugera că muzeografiile consideră că programele de teatru muzeal urmăresc niște obiective clare într-o mai mare măsură decât artiștii.

Opiniile celor două categorii de respondenți diferă mai mult în ceea ce privește factorii care determină publicul să participe la programe de teatru muzeal. În opinia artiștilor, topul acestor factori este: promovarea spectacolelor (3.61), curiozitatea pentru o experiență culturală inedită (3.51), construirea unui website dedicat programului (3.3), prestigiul actorilor (3.23) și amenajarea unui spațiu corespunzător (3.16). În cazul reprezentanților muzeelor acest clasament include: promovarea intensă (3.64), curiozitatea (3.56), prestigiul actorilor (3.47), prețurile mici (3.35) și prestigiul muzeului (3.24).

Experiența respondenților privind teatrul muzeal

Cam o treime dintre artiștii respondenți și un sfert dintre reprezentanții muzeelor au participat personal la programe de teatru muzeal. Gradul de mulțumire al artiștilor este mai mare decât în cazul muzeografilor (6.12 față de 5.5 din 7 posibil). De asemenea, dorința de implicare în viitor în programe de teatru muzeal este ceva mai mare în cazul artiștilor comparativ cu muzeografiile (4.52, respectiv 4.22 din 5 posibil).

Studiul a identificat peste 70 de programe de teatru muzeal derulate în ultimii ani în România. Aproape o cincime dintre acestea s-au desfășurat timp de câțiva ani. În cca. un sfert dintre situații programele de teatru muzeal au fost organizate în cadrul unor evenimente mai ample, precum „Noaptea muzeelor”, festivaluri, „Zilele orașului” etc. Muzeele cel mai des implicate în aceste activități, conform rezultatelor studiului, sunt Muzeul Literaturii din Iași și Muzeul Militar din București. Această listă este însă parțială. Cunoaștem destule spectacole de teatru muzeal derulate la alte muzee, de exemplu la Muzeul Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa” sau la Muzeul Național de Artă al României, care nu sunt menționate. În ceea ce privește artiștii și teatrele implicate, se constată o participare mare a studenților, respectiv a universităților de teatru din București și din țară. Tipologia spectacolelor derulate este foarte mare, de la concerte simfonice și spectacole de operă cu zeci de interpreți, până la spectacole de tipul *one man show*.

Concluzii finale

Studiul realizat nu este reprezentativ la nivel național. Probabil că cei care au ales să completeze chestionarele au fost în trecut expuși într-o mai mare măsură la acest fenomen și au în general o mai mare deschidere față de teatrul muzeal comparativ cu cei care nu au răspuns. Prin urmare, rezultatele probabil că înregistrează opinii mai favorabile decât media în rândul artiștilor și a reprezentanților muzeelor.

Marea majoritate a respondenților evaluează pozitiv posibilitatea dezvoltării de programe de teatru muzeal. Pare că interesul în rândul artiștilor este ceva mai mare decât în cazul muzeografilor. Toți respondenții subliniază valoarea educativă a programelor de teatru muzeal.

În ceea ce privește spațiile de derulare a acestor programe, se preferă spațiile mai largi, care nu sunt supuse unor constrângeri prea mari. Forma de teatru muzeal cea mai agreată este teatrul dezvoltat special pentru muzeu, în funcție de tematica și colecțiile sale.

De asemenea, studiul arată și existența unor proiecte anterioare – deci a unei baze solide pe care se poate construi. Cercetarea evidențiază și limitările pe care respondenții le percep cu privire la dezvoltarea de programe de teatru muzeal, limitări care țin chiar de spațiul muzeului și de necesitatea protejării colecțiilor.